

ERFA-tur Holland august 2013

Deltagere: Knud Kirkegård, Ulrik Simonsen, Bo Mortensen, Jette Rytter Laursen, Annette Bøeg Thorman, Lene Bruun Siriwardhananuraks, Trine Jensen, Christian Raun

Formål:

Formålet med turen var at få større viden om de økonomiske produktionsvilkår for mælkeprocenterne i vores nabolande med syd og sydvest. Vi ville undersøge niveauet af dækningsbidrag, kapacitetsomkostninger og renteomkostninger. Desuden var formålet, at undersøge gældstørrelsen og mælkeproduktionsejendomme i vore nabolande. Det var formålet at anvende data til en sammenligning med lignende mælkeproduktioner i Danmark.

Program:

Onsdag den 28. August:

- Kl 9.00 Vi mødes i Flensburg hos Europcar på adressen Zur Bleiche 51, 24941 Flensburg. Her parkerer vi vores biler og samles i en minibus.
- Kl 9.30 Besøg hos Niels Lund, Moor 4, Kragstedt, 24997 Wranderup.
Niels var tidligere mælkeproducent i Danmark. Har nu solgt kvægejendommen og har i stedet etableret sig som landmand i Tyskland. Har svineproduktion og biogasværk
Tema: Forskelle mellem dansk og tysk landbrug. Rammevilkår i de 2 lande. Fordele og ulemper ved tysk landbrug og mælkeproduktion i forhold til dansk.
- Kl 12.30 Frokost i det grønne.
- Kl 13.30 Besøg hos Harald Freitag, Südwesthörn str. 5a 25924 Emmelsbüll-Horsbüll.
Harald driver en mælkeproduktion med 400 køer. Desuden har Harald et biogasværk og et større solcelleanlæg.
- Kl 16.00 Afgang mod Holland. Aftensmaden tager vi undervejs.
- Kl 22.30 Forventet ankomst i Venray, Holland.
Hotel Astoria.

Torsdag den 29. august

- Kl 8.30-11.00 Besøg hos Alex van Bakel, Vredeweg 7, 5816 AJ Vredepeel.
En mælkeproduktionsbedrift med 1200 køer. Tilladelse til 2000 køer.
- Kl 11-13.30 Kørsel til Leeuwarden.
- Kl 13.30 Frokost og møde med Rick Hoksbergen, Agriculture at Alfa Accountants Adviseurs.
Noordersingel 4. 8917 BA Leeuwarden
- Rick Hoksbergen er økonomirådgiver. Rick Hocksbergen vil give et billede af økonomien i hollandsk mælkeproduktion.

KI 15.30 Bedriftsbesøg hos Franker Bootsma, Plattendijk 5, 8804 RR Tzum.

Mælkeproduktionsbedrift med 200 køer.

KI 17.00 Afgang mod Groningen.

KI 18.00 Ankomst Groningen. Martini Hotel.
Aftensmad og sightseeing i Groningen.

Fredag den 30. august

KI 8.00 Bedriftsbesøg hos Peter Bijen. Meerweg 32, 9625 PJ Overschild
Der er lige bygget ny stald til 300 køer.

KI 10.30 Bedriftsbesøg hos Jan Offenbergh. Reiderwolderpolder 2, 9946 TJ Woldentorp
Mælkeproduktionsbedrift med 300 køer.

KI 12.30 Afgang mod Flensborg

KI 18.00 Forventet ankomst Flensborg.

1. Besøg hos Niels Lund:

Tidligere mælkeproducent i DK (aktiv omkring danske mælkeproducenter, europæiske mælkeproducenter, Danish Dairy mv.) . Udvidede ejendom i DK fra 150 til 300 køer. Solgte i 2008, da han vurderede, at der ikke ville blive tilfredsstillende økonomi med den gæld han havde (ikke konkurrencedygtig).

Niels driver i dag landbrug med 160 ha heraf 40 ha forpagtet. Desuden udlejet en stald til DPL med 2500 stipladser fra 7 til 100 kg.

- è Kapitalmarkedet i DK har været alt for let tilgængeligt.
- è I Tyskland "tjen penge eller dø!" I Tyskland har der igennem længere tid været fokus på egenfinansiering. Dette har bevirket, at der ikke er investeret i samme grad for lånte midler.
- è Det er meget vanskeligt at etablere sig. Investeringer kræver stor andel egenfinansiering. I Tyskland kræves 60-70 % egenfinansiering af investering til maskiner og inventar og skal kunne afskrives over 5-7 år.
- è Niels var træt af regel-tyranniet i DK, og finder, at tilgangen er mere konstruktiv i Tyskland. Det er ikke "frit", men målet er at "få rettet" op, ikke at få uddelt bøder!
- è Biogasanlæg og solcelleanlæg er "slået i gang", fordi man fra regeringens og befolkningens side har haft det udgangspunkt, at "der måtte gøres noget" for at bedre landbrugets økonomi, fastholde befolkning og arbejdspladser i områderne, og fremme alternativ energi. Midlet var statsgaranterede lån 3 % i 20 år. Det har virket! Dog har det bevirket et usundt marked for majs-køb, prissætning på forpagtning med videre. I Tyskland er det muligt at producere biogas uden brug af gylle i anlægget.
- è Tyskland er et industriland. Dette har bevirket en lavere timeløn og pres på effektiviteten.
- è I DK er der behov for at flytte fokus fra udvikling på bedriftsstørrelse, komfort, større stald, flere køer etc. til fokus på økonomien! Større åbenhed og fokus herpå vil sætte et nyt spor. Men det kommer til at tage lang tid!
- è I Tyskland afregnes mælken nu med 300 øre pr kg mælk og ingen klager sig.
- è Vi spurgte til hele systemet i DK (mht. regler, kontrol, administrationskrav osv.) og omkostninger/fremtid. Niels mener, at det skal/vil bryde en dag. Det *kan* ikke forsætte! Niels har fravalgt at være en del af kampen om at lave billig mælk efter 2015.
- è Niels mener, at vi skal udvikle os på økonomien og ikke på vækst.

2. Besøg hos Harald Freitag:

Tidligere familiebedrift med mælkeproduktion. I dag udvidet til 450 køer i stalde/haller med solcelleanlæg samt drift af biogasanlæg.

- è Solcelleanlægget på 2 MW betaler for råhuset. Derudover et low-cost produktionsanlæg til køerne. En del dyr på dybstrøelse (her var der planer om at lave sengebåse senere). Som skraber bruges bob-cat. Kalve i billige "hytter".
- è Lav effektivitet. 8 fuldtidsbeskæftigede inkl ejerfamilie. Månedsløn ca. 11.000 kr. for en arbejdsuge på 40 timer.
- è Køerne havde ligget på 10.000 kg EKM pr ko, men var nu på 7.000 kg EKM pr ko. Ejeren havde mærket ledelsesudfordringen fra familiebedriften til 450 køer, hvor halvdelen af hans egen tid nu bruges på biogassen. Jf. Harald, så gav mælkeproduktionen katastrofale resultater. Men det gav sammenhæng med solcellerne og biogassen. Som Niels Lund havde udtrykt det "køerne i Slesvig får nødvendigt tilskud fra solcelleanlæg og biogas".
- è Harald havde ingen kvier på bedriften, på trods af at der var plads i bygningerne til det.
- è Harald Freitag var en "livsstilslandmand". Han havde lav gæld og tjente pengene på produktionen af EL via vindmøller, solceller og biogas. Derfor var kravet til effektivitet i mælkeproduktionen lav.
- è Konkurrencesituationen er sat ud af kraft som følge af gode støttemuligheder for produktion af EL.
- è Harald udtalte "Lykken kom med solcellerne".

3. Besøg hos Alex van Bakel:

Mælkeproducent med 1.200 køer og har tidligere haft en del aktiviteter i USA. Det havde lært ham rigtig meget. Han havde også tabt penge, men havde klaret sig igennem kriserne. Kvierne var på i alt 7 ejendomme i afstand af 500 m – 12 km. Tidligere ejer bor på de fleste kvie-ejendomme.

- è Vi startede med at observere malkningen i 22 – karrusel. Karrusellen kørte i døgndrift med 3 mandsskift. 1 mand i karrusellen. EFFEKTIVITET!
- è Stor SYSTEMATIK i ugens program og de daglige opgaver.
- è Foderet til en del af kvierne blev blandet på gården og genensileret ude på den enkelte enhed.
- è Der var meget fokus på omkostningerne til mælkeproduktionen.
- è 8 ansatte. En del polakker til 125-130 kr./timen.
- è Der skal produceres 2.000.000 kg mælk pr. mand eksklusiv kvier mener Alex.
- è Ydelsen er 10.800-11.000 kg mælk til mejeri.
- è Pt. er omkostningerne 29 cents pr kg mælk alt inkl. (eks kvote). Alex mener, at det skal være muligt at producere til 25-30 cent i fremtiden for at være konkurrence dygtig. Pt. er mælkeprisen 40 cent. Betalte sidste år 10 cent for leasing af kvote, da kvoten er solgt.
- è Noget af det han lærte i USA var fokus på omkostningsstyringen. Minimering af omkostninger og forrentningsevne bl.a. omkring foderkøb og optimering.
- è 300 ha græs og 420 ha majs (sælger en del majs). Udbytte i majs på ca. 20 tons tørstof pr. ha = 16-18.000 FE. 50-70 tons gylle pr. ha. De indleverer foderprøver, udbyttemålinger mv. til regeringen. Hvis der "trækkes mere" ud af markerne giver det også ret til at tilføre mere (balance). Vi fik syn for sagen, da vi så en majsmark med 3 meter høje majs. Det kunne være rart med tilsvarende intelligente løsninger i DK.
- è Til spørgsmålet "er vi i DK og Holland konkurrencedygtige i fremtiden" svarer Alex. "Rammevilkår, gæld mv. er en del er fundamentet, det afgørende er management på den enkelte ejendom!". Dvs. nogle er konkurrencedygtige, nogle er ikke!
- è En del private investorer på denne bedrift (50 % bank, 50 % private). De private investorer fik 0 % i rente men fik andel i værdistigningen.
- è Meget lidt teknik (ingen mælkemålere, ingen heattimer). Tester dog 2 forskellige systemer af aktivitetsmålere pt. Får opsat skruepresse nu, så der kan strøs med fiber på madrasserne, i stedet for nuværende store mængder savsmuld 745.000 kr. = 620 kr./ko!
- è Management eksempler: Køer står max. 1 time på opsamlingsplads. Fast mand i kælvningsafdeling = en kælvningsboks er nok.
- è Management frem for kapital i produktionsanlægget. Mål på sengebåsene var 2,2 m gange 1,09 m, hvor de danske anbefalinger siger 2,6 gange 1,2 m. Desuden var der smallere gange og mellemgange. Desuden ofte overbelægning.
- è Der var ikke benproblemer i besætningen. Der blev dog også brugt blåsten og formaldehyd.

- è De tog prøver af gyllen. Desuden blev alt foder vejlet ind i siloen. Derfor meget fokus på udbytter med videre i marken.
- è Fundamentet til nyt malkecenter 72-karrusel er sat. Forventet pris for 1.500 sengebåse inkl. malkecenter og fuld gyllekapacitet under stalden er 4.0 mio. euro = 25.000 kr. pr ko (eks kvier).
- è Til spørgsmålet om "optimal bedriftsstørrelse?" svarer Alex, at det er malkesystemet, der er afgørende herfor! Robotter = max. 2-3 stk. Malkesystemerne skal udnyttes godt + max. 1 time på opsamlingsplads!
- è Gælden i Holland er ca. 1,4 cents pr. kg mælk og gns. alder 57 år. (obs eget areal er mindre, men når vi ser effektiviteten på jorden, så siger arealet pr ko ikke så meget. Kg egen-(og eget)produceret ts pr. ko måske bedre?
- è Alex's indtryk fra DK = for meget udstyr til både mark og stald. Alex udtalte "Danske mælkeproducenter har alt for meget udstyr til deres 200 køer"
- è Alex frygt var en mælkepris på 190 øre pr kg i fremtiden (ca 25 cent).

Der er stordrift, og nogle ting kan ikke overføres til kvægbruget med 200 køer. MEN der bygges og produceres her i en stald, som lovgivningsmæssigt ikke er OK i DK. Samtidig vil mange mælkeproducenter sige, at forholdene ikke er gode nok til en god produktion. Men der produceres altså 11.000 kg EKM pr ko. Der er også mælkeproducenter i DK som producerer i "noget gammelt lort", og her går det ikke op i luften i højere lønomkostninger pga. en virkelig høj effektivitet og systematik. Hold nu op, imponeret!!!

Nøgleord er systematik, effektivitet, kapacitetsudnyttelse, management og økonomi – men er der en bundlinje og hvis ikke - hvorfor?

Men det kribler også et sted, og der skal sættes noget i gang (bl.a. USA), og pengene ligger ikke stille i lommen J

4. Besøg hos rådgivningscenter Alfa Accountants v/Rick Hoksbergen:

Tidligere mælkeproducent, men solgt ejd. i 2002, er nu rådgiver.

- è Skattekonsulenter, banker mv. yder en del af rådgivningen, og derfor var der kun ca. 2 driftsøkonomer ud af de 28 medarbejdere. (de bruger rådgivningen fra det enkelte firma/leverandør i større udstrækning).
- è Der fokuseres ikke så meget på delelementerne/opdeling i regnskabet. Mere hovedtal, og "bundlinjen" og derved fremstillingsomkostninger pr. kg mælk.
- è Gns. bedriftsstørrelse i Holland er 75 køer. I Friesland er besætningsstørrelsen dog ca 100 køer i gennemsnit. Den gennemsnitlige ydelse var ca 8.500 kg EKM pr ko. Den gennemsnitlige gæld er ca 75.000 kr. pr ko.
- è Jordpris. God jord ca 70.000 euro pr ha, almindelig agerjord 45.000 euro ha og græsjord 30.000 euro/ha
- è Der bruges 2,5 % som forrentning af egenkapitalen.
- è Tidligere var der 5 banker der finansierede landbrug. I dag er der principielt kun 1 bank = Rabobank
- è 15 % af mælkeproducenterne kan producere mælk til 25-26 cent.
- è Der udvides/bygges flere mejerier i Holland. Efter 2015 forventes stigende mælkeproduktion svarende til 10-15 % ekstra mælk.
- è Udleveret regnskabstal fra tilfældig bedrift til visning af deres regnskabsopsætning. HAR = forpagtning, leasing, rente (inkl. beregnet forrentning af EK), afskrivning.
- è Reservation capacity (= likviditetsoverskud efter privat). Bruges (også) meget af hollandske banker, og bør være 7 cent pr. kg. = 4950 kr. pr ko ved 9.500 kg mælk = 1.0 mio. kr. ved 200 køer.
- è Rick er bange for, at hollandske mælkeproducenter er ved at lave samme fejl som i Danmark. Hollandske mælkeproducenter tænker ligesom danske "hellere stor end bundlinje"
- è Rick mener, at løsningen for gældsramte danske mælkeproducenter er "let it blow"
- è Hvis dine forældre ikke er landmænd, så glem at blive landmand i Holland.

5. Besøg hos Frankmer Bootsma:

Ung mælkeproducent. Har overtaget fra faderen (66 år) for 22.4 mio. kr. Ejendommen er bygget på bar mark for 17 år siden. 172 køer. Altid selv i stalden kl. 6 til fodring. Altid fri i weekenden, når der er fodret.

- è 4 ansatte hollændere på 17-21 år, men overvejer at skifte til polske medarbejdere. Dette siger han, da polske medarbejdere kræver mindre i løn og er nemmere at få til at arbejde.
- è 9.100 kg EKM pr. ko, udskiftningspct. på 21%, med et mål på 15%.
- è Fodrer med frisk græs april-nov. + roeaffald. Lægges simpelt ind på foderbord i store mængder. Ingen blander. Kraftfoder tildeles i automater (max. 8 kg)
- è 86 ha jord, hvoraf de 27 ha er forpagtet.
- è Der bliver hentet 8 slæt græs fra april til november. Har egen skårlægger og opsamlervogn.
- è Græs omlægges kun ca. hvert 20. år.
- è Han har 3 forskellige lån. Renten var 2 % på lån til banken og 4 % til faderen.
- è Har godkendelse til 500 køer på ejendommen. Og den "brænder i lommen" på den unge mand. Men han vil dog godt vente lidt, til jordprisen er faldet lidt. Er også bevist om, at han har en god bedrift nu med forholdsvis mange ansatte og god økonomi, og som han lunt siger "friheden beskattes ikke".

6. Besøg hos Peter Bijen

Mælkeproducent 37 år og har arbejdet i Danmark. Vi mødte op på hans "gamle" ejendom, som ligger

10-20 km fra den ejendom de efterfølgende har købt, og nu lige har bygget til 400 køer på. Stalden er taget i brug i april, efter 1½ år hvor de selv har stået for byggeriet. Har overtaget kvægbruget fra fader. Der malkes stadig på den gamle ejendom (90 ha og 180 køer), hvor der er ansat manager, der aflønnes efter resultater.

- è I alt 230 ha.
- è Der malkes ca. 300 køer nu. Indkøbt rødbrøget besætning i DK. Mange krydsningsdyr. Ydelse ca. 7.000 kg EKM.
- è Byggeriet har kostet 1.7-1.8 mio. euro = ca. 33.000 kr. pr. ko. Byggeriet er meget inspireret fra USA. 2X16 side by side med minimum af udstyr, faste gulve, meget brede gange, sand i båse. Gulvene skrubes ikke så ofte. De er glatte, og mængden af gylle på gulvene ville give problemer med digital dermatitis i DK. Der er givet tilskud til byggeriet på 140.000 euro, fordi der er lavet dyrevelfærdsmæssige foranstaltning (=krav i DK). Men nogle valg (som f.eks. de brede gange) er ikke på grund af tilskud, men eget valg.
- è Pt. i overgang fra byggefase til drift. 2 ansatte på ca. 20 år. Heraf én med 40 % løntilskud.
- è Finansiering 2 mio. euro. over 10 år + 2 mio. euro. over 15 år. På disse 4 mio. euro er der fastrente-SWAP på 4,8%. Resten, svarende til 6 mio. euro, er euribor + 0,4 %.
- è Hvis 400 + 180 køer á 7.000 kg EKM = 4.0 mio. EKM. 130.000 kr./ko (med 0,4 ha pr ko) = 18,5 øre i gæld pr kg EKM. Forudsat at produktionen øges til fuld udnyttelse af stalden uden øget gæld. Gennemsnitsrente på 2,34%, hvilket giver finansieringsomkostninger på 3.042 kr. = 43 øre pr kg EKM på fremmedfinansieringen.
- è 0-punkts mælkeprisen er 32 cents.
- è Tanker om DK: meget teknik og mange dyre stalde
- è Den første ejendom var forsøgt solgt. Dog var naboens ejendom til salg også og ejendommen kunne ikke sælges.
- è Byen var ikke rar som nabo. Han havde haft problemer med tilladelsen til byggeriet.

7. Besøg hos Jan Offenberg

Mælkeproducent 40 år. Overtaget fra fader (70 år), som stadig deltager meget aktivt i daglig drift. Bygget på bar mark i 1995 til 150 køer. Udvidet fra 200 til 320 køer for 2 år siden. 140 ha, hvoraf de 50 ha er på ejendom nr. 2, som ligger 30 km væk.

- è En bedrift med 100 % græs i 2-3 store marker. Markarbejde (eks. gylletransport) laves selv.
- è 2 ansatte til malkning (halvtids) + skoledreng
- è Ydelse faldet fra 10.000 kg pr ko for 3-4 år siden til 7.500 kg pr ko i dag (=2.4 mio. kg mælk)
- è Ingen krydsninger her! Hård på reproduktion med inseminering fra 11 mdr. og kælvningsalder på 22 mdr. 4 tyre samler op efter 15 måneder, og på køer der ikke er drægtige efter x dage. Køerne er delt i 2 hold efter ydelse. Kalve går i sengebåse fra ca. 2-3 mdr. gamle.
- è Gælden er på 5.5 mio. euro. i banklån (= 128.000 kr./ko) til 1,5 % i rente (=1.920 kr./ko) = 26 øre pr kg EKM
- è En grundtanke i stalden, at én person kan klare opgaverne alene.
- è Ejer samler altid køer morgen og aften. Derudover fri til at gøre alt øvrigt arbejde mellem 8 og 16. Fader står for fodring.
- è Nulpunktsmælkeprisen var 26,52 cent, hvilket svarer til 197 øre pr kg.
- è Mottoét "Keep the money in the pocket", og drømmen om at bygge stald på ejendom nr. 2. Det konflikter dog med hans motto om at beholde pengene på lommen.

Konklusioner:

Mange hollændere er som danskere også drevet af alt andet end økonomi

Hollændere kender deres fremstillingspris

Hollændere har potentialet til en lavere fremstillingspris

Mindre kapitalbinding, både på jord, teknik og velfærd

Vi skal have større fokus i marken

Hollandske mælkeproducenter har mindre gæld end danske mælkeproducenter

Mere enkel markplan

0,7 kvieopdræt pr ko og derved fokus på holdbarhed hos køer

Ligger ca 20 øre lavere pr kg EKM i kapacitetsomkostninger og det kan vi gøre noget ved

Ligger ca 20 øre lavere pr kg EKM mindre i finansieringsomkostninger og det kan ikke gøre noget ved

I nordtyskland er der gode tilskudsmuligheder til produktion af EI.

I nordtyskland er der et stort forbrug af majs til biogasproduktion. Det øger prisen på majs og forpagtninger

Resultaterne er som oftest proportionale med kravene til en given produktion

Hollændere har brugt landbrugsjorden, der er til rådighed. Har svært ved at øge produktionen

Den generelle holdning fra det omgivne samfund er mere positiv overfor landbrug end i Danmark.

Landmænd er mere respekteret og accepteret.

Frustrationer:

N-kvotering, mindre bearbejdning af jorden, mindre N-udvaskning

Højere udbytter pr ha grovfoder, mere ensartet jord, mindre kapitaltung

Danske mælkeproducenter har investeret for dyrt og misbrugt frie midler

Unuanceret tilgang til "det gode resultat"

I Danmark er vi hurtige med bødeblokken

Handlinger:

Godt resultat i stalden afhænger meget af marken.

Godt grovfoder forudsætning for højt dækningsbidrag i stalden

Generelle regler kontra intelligente regler

Øget fokus på bundlinjen, glem alt om dækningsbidrag

Bland kviefoder en gang årligt

Lad maskinparken holde nogle flere år

Undren og opfølgning fra ERFA-turen

- è Stor forskel på gødningskvote mv. – skal vi være dukse i DK? Er cost – benefit OK?
- è Hvorfor er det i DK et krav, at græsmarker omlægges mindst hvert 5. år, for ikke at overgå til vedvarende græs? Cost-benefit OK? Kunne vi ikke opnå bedre økonomi på nogle marker, ved at fokusere mere på holdbarheden? Energiforbrug ved omlægning!
- è Ydelsesniveau lavt på flere af de ejendomme vi besøgte. Noget begrundet i optimering ved dårligt bytteforhold, men det kan ikke være argument alene. Tilfældigt for de ejendomme vi besøgte? Hvad var deres dækningsbidrag? Hvad er gns. i Holland? Var det et udtryk for, at de tjente penge, og ikke "behøvede højere dækningsbidrag"?
- è Hvorfor er vi blevet så "hurtige med bødeblokken i DK"? Det seneste år, har vi set bødeforhold og størrelse, som er ondsomme i forhold til overtrædelsen, og i forhold til bøder/straf i samfundet i øvrigt (eks. rens tagrender, transport uden strøelse, malkning op til slagtning). Cost – benefit?!? Hvorfor gøres indsatsen ikke større, der hvor dyrevelfærden virkelig er et problem?
- è Fokus på (nye) nøgletal hjemme i DK?
 - o Nulpunkts-mælkepris?
 - o Finansieringsomkostninger pr. kg mælk (fremmedfinansiering + forrentning af EK?)
 - o Noget der får fokus på holdbarheden på køer mere frem (fordi det er relevant, og fordi der er en "både-og" i forhold til fokus på ydelsen).
 - o Nøgletal hvormed vi retter fokus meget mod økonomi, og vel og mærke økonomi ned til bundlinjen. Enhederne pr ko kontra pr kg EKM. Giver driftsgrensanalysen det fokus vi gerne vil/bruger vi det? Ellers spreder vi blot fokus og skaber flere tal? Noget er godt i en sammenhæng, noget er godt i andre.
- è Finansieringsomkostninger: Hvis vi ser bort fra gældens størrelse, så er finansieringsomkostningerne vel stadig markant forskellige? Jeg må lige grave lidt i udleveret tal-materiale. Er det korrekt noteret, at Peter havde 6 mio. euro finansieret til euribor + 0,4%? (men vi havde jo også tider hvor det var bidragssatsen...). Jeg kan godt få lidt et billede, at nogle af de hollandske bedrifter "skralder" af sted på en lav ydelse og et middelmådigt dækningsbidrag fordi de har omkostninger og ikke mindst finansieringsomkostninger, som tillader det, og alligevel tjener gode penge. I DK har vi på en del bedrifter finansieringsomkostninger som kræver et vildt (og nogle

steder uopnåeligt dækningsbidrag), og vi ser løbende stigninger, som let æder det der kan findes i forbedringer på drift. = Åndenød! Der kommer muligvis lidt lignende udvikling i Holland, men måske er der mere potentiale til at rette op i? Om det er et forkert billede kan måske vurderes ud fra Risks tal på bedriftsniveau. Måske er variationen lige så stor i Holland.

Når vi ser tal for fremstillingsomkostninger pr kg (og de nævnte tallene), så er jeg lidt i tvivl, om det altid er inkluderet en forrentning af egenkapitalen (2,5% for 2012)....

Gennemsnitsydelse pr ko i Holland?

I DK har vi gennemsnitlig for 2012 renteomk. på ca. 5.000 kr./ko = 55 øre pr kg EKM.